

Karlstadnoden: ett steg mot forskningsinfrastruktur för verksamheternas behov

Yvonne Liljekvist

Karlstad Universitet

Karlstadnoden - ett steg mot forskningsinfrastruktur för verksamheternas behov

ULF står för utbildning, lärande och forskning i samverkan mellan skola och akademi. Det var först en försöksverksamhet, som genomfördes på uppdrag av regeringen mellan år 2017 och 2021, och som sedan förlängdes till 2024 som en övergång till permanent verksamhet.

Under åren 2017-2024 har ULF-arbetet organiserats i fyra noder. I Karlstadnoden har Högskolan i Halmstad, Högskolan Väst, Linköpings universitet och Karlstads universitet arbetat tillsammans med skolhuvudmän och verksamma i förskola och skola. Från 2025 kommer ULF-arbetet att organiseras i fem nya noder och Karlstadnoden avslutas.

Men vad är det vi tar med oss in i de nya noderna? Vad är det vi har gjort under de här första åtta ULF-åren i Karlstadnoden? Om vi gör en uppräkningslista av allt som hänt, och allt vi lärt oss, så skulle det bli en mycket lång text. Det har varit en stor verksamhet, som på olika sätt bidragit till att utveckla och pröva hållbara samverkansmodeller mellan akademi och skola vad gäller praktisk forskning, skolverksamhet och lärarutbildning. Här kommer en sammanfattning av rikedomerna och omfattningen av arbetet som gjorts. För att ta del av arbetet mer på detaljnivå, så kan man läsa vidare på www.ulfavtal.se och här i Venue, där några av projekten presenteras.

Under åren har sammanlagt över 80 kortare och längre forskningsprojekt genomförts inom Karlstadnoden. Projekten har satts i verket med ett drygt fyrtiotal skolhuvudmän både fristående och kommunala, eller genomförts i samarbete mellan lärosäte och kunskapsförbund eller regionala utvecklingscentra. Det har också handlat om projekt i övningskolor och övningsförskolor, samt vid lärarutbildningen.

Omfattande projekt med brett deltagande och varierade ämnesfokus

Projektet har omfattat barn och elever i förskolor, grundskolor, fritidshem, särskolor, gymnasieskolor, vuxenutbildning, SFI och folkhögskola, samt studenter vid lärarprogram. De ämnen och ämnesområden som varit i fokus för projektet har varit skiftande: svenska, SVA, engelska och andra språk, matematik, teknik, samhällsorienterande ämnen, yrkesämnen, psykologi, och allmänna kurser. Men det har också varit projekt med bredare ansatser omfattande alla ämnen i en viss skolform, eller ämnesövergripande projekt, som till exempel hållbar utveckling. Andra studier har behandlat olika aspekter på lärande och undervisning som ledarskap, digital kompetens eller arbetsplatsförlagt lärande (APL). De verksamma i projektet har varit förskollärare, grundskollärare, ämneslärare, skolledare, skolchefer, bibliotekarier, förstelärare, mellanledare, lektorer i skolan, lärarutbildare och forskare inom akademien. Sammantaget betyder det att aktiviteten i noden har varit både bred och djup, och involverat personer med många olika kompetenser för att forskningsprojektet ska kunna fylla det behov av kunskap som identifierats.

Men aktiviteten i Karlstadnoden är inte bara skett inom forskningsprojekten, utan har också handlat om spridning av kunskap och inte minst det viktiga arbetet att bygga upp strukturer för, om, med och i praktisk forskning i samverkan. Nodens ULF-arbete har ägt rum i arenor och miljöer där möten sker för att tillvarata initiativ, kunskap och kompetens, samt upparbeta kapacitet att samordna, sprida och utveckla praktisk forskning.

Många publikationer och forskningsmiljöer

Till och med 2023 har verksamma inom nodens ULF-arbete publicerat över 70 vetenskapliga och populärvetenskapliga texter, ett trettiotal konferensbidrag och minst 30 andra typer av format som poddar, bloggar, debattartiklar, filmer, rapporter, föredrag osv.

Det finns ett tiotal välfungerande forskningsmiljöer i noden där verksamma deltar i seminarier och andra aktiviteter. Det handlar om miljöer som omfattar forskning inom skolutveckling, ämnesdidaktik (olika ämnen), och pedagogiskt arbete. I dessa miljöer ingår nätverk av lärare och skolledare, samt verksamma med förenade tjänster. De har också blivit naturliga miljöer för intresserade verksamma lärare/förskollärare som tidigare deltagit i forskningsprojekt inom ULF. Ofta sker olika seminarier i hybridform, vilket underlättar för verksamma i skolor och förskolor att delta och det leder till samarbete över både lärosätessgränser och nationsgränser. Att arbeta online tillsammans var något som vi utvecklade under pandemiåren, vilka präglade delar av forskningsprojektiden i Karlstadnoden.

Arenorna består också av återkommande "happenings" och samtalsytor där konstruktiva och kreativa möten kan ske. Det handlar bland annat om konferenser där verksamma i skola och akademi deltar och delar; om Samverkansdagar, ForskningsAW, Dialogkonferenser och Rundabordsamtal för att göra behovsinventeringar. En viktig del har också varit mindre skrivinterner och workshops som anordnats inom flera projektgrupper, för att skriva vetenskapliga och populärvetenskapliga texter tillsammans. Det finns också läsgrupper av rektorer eller lärare som granskar det som skrivs för att det ska fungera för respektive målgrupp och skapa möjligheter att kommunicera sin forskning på ett bra sätt till exempel här i Venue.

Formella samverkansmodeller

Mer strikt formaliserade ytor för samverkan och utveckling finns också i form av gemensamma forskarskolor, ett brett utbud av magister och masterutbildningar, och gemensamma åtaganden i relation till examensarbeten och VFU, men också i form av förenade tjänster. Detta är en viktig typ av samverkansmodell för ULF. Det handlar om att bygga mellan olika organisationstyper och få flera "översättare" - så att vi bättre förstår varandras förutsättningar. Inom projekt med förenade anställningar har dels verksamma i skola och förskola fått del i tjänst som forskningstid och kunnat delta i forskningsprojekt och få tillgång till en forskningsmiljö på ett mer ordnat sätt, dels har verksamma inom akademien haft del av tjänst i skola/förskola för att bättre förstå praktiken och dess villkor.

Sammanfattningsvis har intentionerna i den överenskommelse som tecknades mellan lärosätena i Karlstadnoden under 2017 fullgjorts. Det handlade om att i dialog och samverkan mellan skolhuvudmän och lärosäten arbeta för att skapa miljöer och strukturer där utvecklingen av samverkansmodeller gör det möjligt att bygga en mer hållbar infrastruktur för forsknings- och utvecklingsarbete med målet att skapa bättre möjligheter för elever att lära.

Det är nu dags att säga tack och adjö till Karlstadnoden och formulera ett stort tack till alla "ULF-are" för allt som åstadkommit under de här första åtta åren i ULF. I den nya organisationen kommer vi att ta med oss alla våra erfarenheter och fortsätta arbetet med att utveckla, pröva och etablera hållbara samverkansmodeller mellan skola och akademi för att stärka skolans, förskolans och lärarutbildningarnas, vetenskapliga grund och det vetenskapliga förhållningssättet i våra

respektive utbildningar.

Tack alla! Väl mött i nya sammanhang!

Yvonne Liljekvist

ULF-koordinator Karlstadnoden